

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Sídelní struktura zůstala bez významných změn. Olomoucký kraj se člení na 5 okresů, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POU). V kraji sídlí 402 obcí, přičemž 30 z nich drží statut města.
- K 31. 12. 2017 žilo v kraji 633 178 obyvatel, z toho 56,2 % ve městech. Třetina obyvatel bydlí ve čtyřech největších městech, tj. v Olomouci (100 494 osob), Prostějově (43 798 osob), Přerově (43 565 osob) a Šumperku (26 151 osob). Na meziročním poklesu počtu obyvatel v kraji se podílelo 10 ze 13 správních obvodů ORP. O relativně nejvíce obyvatel přišel v loňském roce SO ORP Jeseník.
- Přirozený přírůstek Olomouckého kraje dosáhl v roce 2017 záporné hodnoty -354 osob. Počet zemřelých převážil počet živě narozených ve čtyřech okresech kraje. Výjimku tvořil pouze okres Olomouc. Navzdory meziročně vyššímu počtu přistěhovaných a nižšímu počtu vystěhovaných zůstal záporný také přírůstek stěhováním, který v roce 2017 činil -393 osob. Kladného migračního salda dosáhly v rámci kraje okresy Olomouc a Prostějov.
- V roce 2017 se v Olomouckém kraji živě narodilo 6 679 dětí, z toho 3 383 chlapců. V prvním pořadí se narodilo 47,3 % dětí. Průměrný věk prvorodiček se ustálil na hranici 28,6 let. Poprvé od vzniku Olomouckého kraje poklesl podíl dětí narozených mimo manželství, a to na 50,2 %.
- Během roku 2017 zemřelo v Olomouckém kraji 7 033 osob, z toho 3 549 mužů. Celkem 81,2 % zemřelých bylo starších 65 let a 45,4 % zemřelých mělo více než 80 let. Naděje dožití mužů při narození činila 75,5 let a byla v mezikrajském srovnání čtvrtá nejnižší. V případě žen při narození činila 81,8 let, což byla sedmá nejnižší hodnota ze 14 krajů.
- V průběhu roku 2017 bylo uzavřeno 3 039 sňatků, u kterých měl ženich trvalé bydliště v Olomouckém kraji. Meziročně se počet svateb zvýšil o 3,9 %. Průměrný věk novomanželů při prvním sňatku se v případě ženichů mírně zvýšil na 32,1 let, v případě nevěst stagnoval na hranici 29,4 let.
- V roce 2017 bylo rozvedeno 1 430 manželství, což bylo o 2 manželství méně než v roce 2016. Pro většinu rozvedených mužů (83,9 %) i žen (83,0 %) se jednalo o první rozvod v jejich životě. Průměrný věk manželů při prvním rozvodu byl u mužů 43,4 let a u žen 40,9 let. Téměř v polovině případů se rozvedla manželství trávající déle než 15 let. V roce 2017 bylo rozvedeno 854 manželství s nezletilými dětmi.
- Do Olomouckého kraje se v roce 2017 přistěhovalo 4 700 obyvatel, z toho 1 048 osob ze zahraničí (devítileté maximum). Po osmileté pauze převažovali mezi všemi přistěhovanými muži (50,3 %). Z Olomouckého kraje se vystěhovalo 5 093 obyvatel, z toho 518 osob do zahraničí. Mezi všemi vystěhovanými převažovaly jako obvykle ženy (54,6 %).
- V roce 2017 se v Olomouckém kraji zvýšily počty dětí i seniorů při současném snížení počtu osob v produktivním věku. Ke konci roku 2017 žilo v kraji 97,7 tis. dětí ve věku do 14 let, 410,3 tis. osob ve věku 15–64 let a 125,1 tis. osob ve věku 65 a více let. Průměrný věk obyvatele kraje vzrostl na 42,6 let.
- Na konci roku 2017 připadalo na 100 dětí přes 128 seniorů. V rámci kraje nejvyšší podíl charakterizoval okres Jeseník (145,8), naopak nejnižší podíl okres Olomouc (118,6). Více seniorů než dětí žije v kraji již od roku 2006.

Sociální vývoj

- Příznivý ekonomický vývoj ovlivnil i vývoj ukazatelů zaměstnanosti. V roce 2017 pokračovalo zvyšování počtu zaměstnaných na téměř 305 tis. osob, což bylo nejvíce od začátku šetření VŠPS, tj. od roku 1993. Počet nezaměstnaných poprvé poklesl pod hranici 10 tis. osob.

- Zvyšovala se také vzdělanost ekonomicky aktivních, podíl vysokoškolsky vzdělaných mezi pracujícími dosáhl 20 %.
- Na konci roku 2017 evidovaly úřady práce 19,5 tis. neumístěných uchazečů o zaměstnání. Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR dosáhl k 31. 12. 2017 podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji 4,35 % (v ČR 3,77 %). Úřady práce v kraji ke stejnému datu nabízely 8,7 tis. pracovních míst.
- Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele v roce 2016 dosahoval v kraji 90,6 % republikového průměru. Podle výsledků šetření o životních podmínkách domácností se finanční situace domácností zlepšila.
- Předběžné výsledky podnikového výkaznictví ukázaly rychlejší růst průměrné měsíční mzdy na pracovištích v kraji než za celou republiku, nicméně zjištěná hodnota mzdy (26 372 Kč v roce 2017) byla třetí nejnižší mezi 14 kraji.
- Vlivem změn ve věkové skladbě obyvatelstva klesá od roku 2013 počet dětí v mateřských školách. Počet dětí v základních školách naopak od roku 2011 roste. Mateřské školy navštěvovalo k 30. 9. 2018 celkem 22 350 dětí a základní školy 55 049 žáků.
- Nízká porodnost v 90. letech minulého století předznamenala klesající počet studentů na středních i vysokých školách. Ve školním, resp. akademickém roce 2017/2018 studovalo na středních školách v kraji 26 880 studentů a na vysokých školách 18 868 studentů.
- Ve zdravotnických zařízeních v Olomouckém kraji působilo v roce 2016 celkem 3 073 lékařů. V 9 nemocnicích bylo k dispozici 3 151 lůžek. Zaznamenáno bylo 143 523 případů hospitalizace.
- Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti meziročně vzrostl na 82 678 událostí. Nejčastější příčinou byla nemoc. Průměrná délka trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti činila v kraji 47,2 kalendářních dnů. Na dávkách nemocenského pojištění bylo v roce 2017 vyplaceno 1,40 mld. Kč.
- V Olomouckém kraji bylo provozováno 35 domovů pro seniory s kapacitou 2 698 lůžek, 17 domovů se zvláštním režimem s kapacitou 883 lůžek a 10 domovů pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 1 041 lůžek.
- Na konci roku 2017 bylo v Olomouckém kraji 110,6 tis. příjemců starobního důchodu sólo. Průměrná výše důchodů činila 12 644 Kč v případě mužů a 10 512 Kč v případě žen.
- V roce 2017 bylo v Olomouckém kraji zjištěno 10 246 trestných činů, tj. o 11,7 % méně než v roce 2016.
- Na silnicích v kraji došlo v roce 2017 k 5 161 dopravním nehodám. Usmrčeno při nich bylo 24 osob a věcná škoda přesáhla 285 mil. Kč. Počet požárů se meziročně zvýšil o 7,9 % na 889 případů.

Ekonomický vývoj

- Po překonání recese dosáhl HDP v Olomouckém kraji v roce 2016 úrovně 219,9 mld. Kč, tj. nejvyšší hodnoty v historii kraje. Na tvorbě hrubého domácího produktu ČR se Olomoucký kraj podílel 4,6 %.
- V přepočtu na 1 obyvatele dosáhl v roce 2016 hrubý domácí produkt v Olomouckém kraji 346,8 tisíc Kč. Jednalo se o třetí nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání. V mezinárodním přepočtu HDP na 1 obyvatele (ve standardu kupní síly) dosáhl Olomoucký kraj 67,5 % průměru EU 28.
- Pro hrubou přidanou hodnotu Olomouckého kraje zůstal charakteristický vyšší vliv primárního (3,9 %) i sekundárního sektoru (41,9 %). Podíl terciárního sektoru v Olomouckém kraji činil 54,2 % a výrazně zaostal za celorepublikovým průměrem (59,9 %).

- Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) dosáhla v roce 2015 hladiny 53,8 mld. Kč a byla nejvyšší za posledních 6 sledovaných let. Po přepočtu na 1 obyvatele (84 668 Kč) se kraj nacházel na úrovni 73,4 % republikového průměru.
- Saldo příjmů a výdajů místních rozpočtů zůstalo v roce 2017 popáté v řadě kladné a činilo 844 mil. Kč. Příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí v Olomouckém kraji činily po konsolidaci 27,0 mld. Kč, konsolidované výdaje dosáhly 26,2 mld. Kč.
- Ze 143 pracovišť výzkumu a vývoje (VaV) se sídlem v Olomouckém kraji bylo 122 pracovišť zařazeno do sektoru podnikatelského. Výdaje na VaV činily v roce 2016 celkem 2 833,1 mil. Kč a byly o 5,0 % nižší než v roce 2015. Podíl výdajů na VaV na HDP dosáhl 1,3 %.
- Na konci roku 2016 bylo v Olomouckém kraji evidováno 3 419 zaměstnanců VaV (přepočteno na plný úvazek). Jejich počet vzrostl již posedmé v řadě.
- K 31. 12. 2017 bylo v Registru ekonomických subjektů Olomouckého kraje evidováno celkem 142 182 ekonomických subjektů, tj. o 1,0 % více než ke stejnému dni předchozího roku. Z celkového počtu bylo 112 714 osob fyzických a 29 468 osob právnických.
- Zemědělská produkce vyjádřená souhrnným zemědělským účtem dosáhla v roce 2016 hodnoty 8,9 mld. Kč. U rostlinné produkce došlo k nárůstu o 6,3 %, živočišná produkce se snížila o 7,6 %.
- V roce 2017 bylo v Olomouckém kraji sklizeno 568,9 tis. tun obilovin při hektarovém výnosu 5,91 t/ha. Meziroční pokles sklizně činil 11,1 %. Sklizeň cukrovky technické se zvýšila o 7,3 % na 836,3 tun. Hektarový výnos se meziročně mírně snížil na 67,44 t/ha.
- Dle soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2017 bylo v Olomouckém kraji chováno 95,4 tis. skotu, 82,6 tis. prasat a 543,9 tis. drůbeže. Výroba mléka se zvýšila na 202,3 mil. litrů, tj. nejvíce v historii kraje. Na krajské maximum vzrostla v roce 2017 průměrná roční dojivost krav s hodnotou 8 357,0 l.
- Těžba dřeva dosáhla v roce 2017 úrovně 2 870,3 tis. m³ dřeva bez kůry. Zvýšení těžby dřeva bylo způsobeno vysokou nahodilou těžbou.
- V Olomouckém kraji v roce 2017 sídlilo 157 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. Průměrný evidenční počet zaměstnanců vzrostl meziročně o 1,5 % na 47 245 zaměstnanců. Jejich průměrná hrubá měsíční mzda činila 28 648 Kč.
- Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhly v roce 2017 v podnicích se 100 a více zaměstnanci 136,6 mld. Kč (bez DPH). Na republikovém průměru se podílely z 3,7 %. Tržby z přímého vývozu vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy představovaly 92,6 mld. Kč (bez DPH).
- Podle údajů Energetického regulačního úřadu bylo v Olomouckém kraji v roce 2017 vyrobeno 1 481,4 GWh elektřiny brutto. Spotřeba elektřiny v Olomouckém kraji činila 3 148,0 GWh netto a tvořila 5,3 % celkové spotřeby v ČR.
- Průměrný evidenční počet fyzických osob zaměstnaných v 16 stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji se v roce 2017 snížil na 2 343 osob. Jejich průměrná hrubá měsíční mzda naopak vzrostla na 30 363 Kč a byla na 88,0 % republikového průměru. Základní stavební výroba 16 největších stavebních podniků sídlících v kraji dosáhla 3,3 mld. Kč (v běžných cenách).
- V roce 2017 bylo v Olomouckém kraji vydáno 4 258 stavebních povolení (pětileté maximum). Orientační hodnota povolených staveb činila 18,3 mld. Kč. Úředně povolená nová bytová budova měla průměrnou orientační hodnotu 5,0 mil. Kč.

- V Olomouckém kraji byla v roce 2017 zahájena výstavba 2 413 bytů. Jejich počet byl nejvyšší od roku 2000. Druhý nejvyšší počet zahájených bytů mezi všemi okresy ČR charakterizoval okres Olomouc, kde bylo dosaženo 25letého maxima. Naopak v okrese Jeseník bylo zahájeno nejméně bytů za posledních 13 let. V nové výstavbě bylo zahájeno celkem 85 % ze všech zahájených bytů v kraji.
- V roce 2017 bylo na území Olomouckého kraje dokončeno 1 479 bytů. Meziroční růst o 10,6 % byl čtvrtý nejvyšší mezi všemi kraji. V novostavbách rodinných domů bylo zkolaudováno 772 bytů (tj. 52,2 % z celku) a v novostavbách bytových domů 555 bytů (tj. 37,5 %). Nejvyšší koncentrace bytové výstavby je tradičně soustředěna v Olomouci a jeho dostupném okolí.
- Na konci roku 2017 bylo podle Centrálního registru vozidel v Olomouckém kraji evidováno 288,2 tis. osobních vozidel, 68,4 tis. motocyklů, 35,7 tis. nákladních automobilů, 1,7 tis. speciálních aut a 672 autobusů.
- V roce 2017 navštívilo Olomoucký region celkem 658,1 tisíc hostů, z toho 136,9 tis. hostů ze zahraničí. Mezi zahraničními hosty převládali Slováci, Poláci, Němci a Rusové. Všichni hosté strávili v hromadných ubytovacích zařízeních Olomouckého kraje 2 030,6 tis. nocí.

Životní prostředí

- Olomoucký kraj zůstal s výměrou 527,2 tis. ha osmým největším krajem České republiky. Na konci roku 2017 dosáhla rozloha zemědělské půdy 277,5 tis. ha, z toho orná půda zaujímal 205,0 tis. ha. Nezemědělské půdy bylo 249,6 tis. ha, z toho lesní pozemky tvořily 186,2 tis. ha.
- Rozloha zvláště chráněných území včetně chráněných krajinných oblastí Jeseníky a Litovelské Pomoraví činila 11,2 % z celkové rozlohy kraje.
- V režimu ekologického zemědělství je v kraji obhospodařováno necelých 40 tis. ha půdy především na Jesenicku a Šumpersku.
- Vodou z vodovodů bylo v roce 2017 zásobováno 93,3 % obyvatel kraje. V průměru jeden obyvatel kraje spotřeboval 83,5 l vody na den. Cena pitné vody opět vzrostla na hodnotu 32,50 Kč/m³, což byla nejnižší cena v mezikrajském srovnání.
- Podíl obyvatel kraje bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci činil 84,0 %. Cena stočného vzrostla a v roce 2017 dosáhla v kraji průměrné hodnoty 31,30 Kč/m³.
- Měrné emise znečišťujících látek byly i v roce 2015 v kraji nižší než republikový průměr.
- Produkce podnikového odpadu dosáhla v roce 2016 v podnicích se sídlem v Olomouckém kraji hodnoty 599,5 tis. tun. Meziročně došlo ke snížení odpadu ze stavební činnosti i odpadu z průmyslových podniků.
- Na 1 obyvatele kraje připadalo v roce 2016 celkem 350 kg komunálního odpadu, z tohoto množství bylo 46 kg tříděného odpadu.
- Na ochranu životního prostředí byly na území kraje v roce 2016 provedeny investice za 3 407 mil. Kč.

